

PS-VIII.431.30.2024.MDzi

Pani

Wioletta Zakrzewska - Jarmuszkiewicz

Kierownik

Ośrodka Pomocy Społecznej

w Starym Kurowie

WYSTĄPIENIE POKONTROLNE

Na podstawie ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej (Dz.U. z 2023 r., poz. 1426 ze zm., Dz. U. z 2024 r., poz. 177 ze zm.) oraz Rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 21 sierpnia 2015 r. w sprawie przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzania kontroli (Dz.U. z 2015 r., poz. 1477 ze zm.) - Zespół kontrolny w składzie:

1. **Magdalena Dziadas** - Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 362 - 1/2024 z dnia 12 grudnia 2024 r. – przewodnicząca Zespołu kontrolnego;
2. **Monika Mach** - Inspektor Wojewódzki w Wydziale Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wlkp., posiadająca upoważnienie Wojewody Lubuskiego Nr 362 - 2/2024 z dnia 12 grudnia 2024 r. – członek Zespołu kontrolnego

przeprowadził w okresie **od 18 grudnia 2024 r. do 16 stycznia 2025 r.** kontrolę problemową w Ośrodku Pomocy Społecznej przy ul. Kościuszki 77/4, 66-540 Stare Kurowo (w tym jeden dzień w siedzibie kontrolowanego, tj. 18 grudnia 2024 r.).

Kontrola została zrealizowana zgodnie z zatwierdzonym przez Wojewodę Lubuskiego Rocznym Planem Kontroli na 2024 rok. Przed przystąpieniem do kontroli Zespół kontrolny złożył pisemne oświadczenia o braku okoliczności uzasadniających wyłączenie od udziału w niniejszej kontroli.

Zakresem kontroli objęto sposób realizacji wybranych zadań gminy z zakresu wspierania rodziny.

Kontrola obejmowała okres od dnia 17 grudnia 2023 r. do 17 grudnia 2024 r.

Dokonano wpisu do książki kontroli.

Kontrolę przeprowadzono w obecności Pani Wioletty Zakrzewskiej - Jarmuszkiewicz - Kierownika Ośrodka Pomocy Społecznej w Starym Kurowie, udzielającej wyjaśnień podczas kontroli oraz pani Anny Pęcherzewskiej - asystenta rodziny zatrudnionego w jednostce.

Kierownik jednostki posiadała Upoważnienie Nr 0052.1.2012 z dnia 30.01.2012 r. wydane przez Wójta Gminy Stare Kurowo do prowadzenia postępowań w sprawach z zakresu wspierania rodziny oraz wydawania w tych sprawach decyzji administracyjnych.

W szczególności ocenie poddano następujące zagadnienia:

1. Kwalifikacje i szkolenia asystenta rodziny.
2. Tworzenie i rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej.

Do oceny powyższych zagadnień przyjęto:

- dokumenty udostępnione kontrolującym oraz dodatkowe wyjaśnienia pisemne Kierownika jednostki złożone w toku czynności, tj. w dniu kontroli oraz przekazane za pośrednictwem poczty elektronicznej 7-8-9 stycznia br.,
- dokumentację dostępną w aktach Wydziału Polityki Społecznej Lubuskiego Urzędu Wojewódzkiego w Gorzowie Wielkopolskim, tj. publikowanych w Centralnej Aplikacji Statystycznej za II półrocze 2023 r. oraz I półrocze 2024 r. - resortowych sprawozdaniach rzeczowo-finansowych z wykonywania przez gminę zadań z zakresu wspierania rodziny i systemu pieczy zastępczej,
- sprawozdania pn.: "Informacja o rodzinach z bezradnością opiekuńczo – wychowawczą i poradnictwie koordynowanym przez asystentów rodziny w ramach ustawy Za Życiem" II półrocze 2023 r., oraz I półrocze 2024 r.

Podczas czynności kontrolnych dokonano analizy wybranych losowo 4 rodzin objętych opieką asystenta Rodziny z uwagi na trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo - wychowawczej, tj.: **Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r., poz. 902).*

Akta kontroli: 1 - 875

Ocena skontrolowanej działalności:

1.1. Kwalifikacje i szkolenia asystenta rodziny¹

Na podstawie przedłożonej podczas kontroli dokumentacji ustalono, że w okresie objętym kontrolą – OPS w Starym Kurowie zatrudniał 1 asystenta rodziny – na pełny etat od 1 marca 2021 r., umowa na czas nieokreślony. Na podstawie analizy dokumentacji (akt osobowych) ustalono, że asystent rodziny posiada wykształcenie wyższe magisterskie na kierunku pedagogika w specjalności pedagogika wczesnoszkolna i przedszkolna nauczycielska. Asystent rodziny posiadał w aktach osobowych dokument potwierdzający weryfikację z Rejestru Sprawców Przepływów na Tle Seksualnym.

W toku kontroli zbadano również kwestię systematycznego podnoszenia kwalifikacji przez asystenta rodziny w zakresie pracy z dziećmi lub rodziną, a w szczególności przez udział w szkoleniach oraz samokształcenie.

Analiza dokumentacji ww. asystenta rodziny wykazała, że w okresie objętym kontrolą podnosił swoje kwalifikacje poprzez udział w szkoleniach o tematyce m.in.:

- „Asystentura rodziny w świetle zmian, nowych wyzwań i trudności” (31.01.2024 r.),
- „Procedura Niebieskiej Karty” (27.03.2024 r.),
- „Praca z dzieckiem w traumie” (14.06.2024 r.),
- „Szkolenie dla członków zespołów interdyscyplinarnych oraz grup diagnostyczno – pomocowych dot. przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie” (16-18.09.2024 r.),
- „Dwudniowe warsztaty współpracy międzyinstytucjonalnej w zakresie działań związanych z rodziną, pieczą zastępczą i adopcją” (08-09.10.2024 r.),

¹ art. 12 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.

- „Wycieszenie i skupieni – zabawy dla dzieci w wieku przedszkolnym i szkolnym” (14.10.2024 r.),
- „Jak rozpoznawać objawy depresji u dzieci i młodzieży” (04.11.2024 r.),
- „Plan pracy z rodziną – metodyka tworzenia i dokumentacja” (08.11.2024 r.).

Na podstawie analizy powyższej dokumentacji, Zespół kontrolujący stwierdził, że zatrudniony asystent rodziny spełnia wymagania kwalifikacyjne zgodnie z wymaganym przepisem ustawy. Ponadto, stwierdzono, że asystent rodziny systematycznie podnosił swoje kwalifikacje w zakresie pracy z dziećmi lub rodziną a tematyka ww. szkoleń pokrywała się z zakresem wykonywanych przez asystenta rodziny ustawowych zadań.

Akta kontroli: str.: 807 - 825

W kontrolowanym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości.

1.2 Obejmowanie rodzin opieką asystenta rodziny²

Podczas analizy dokumentacji w przedmiocie zachowania limitu rodzin objętych wsparciem asystenta rodziny, wzięto pod uwagę dane zawarte w sprawozdaniach rzeczowo - finansowych oraz wykaz rodzin przedłożony w toku czynności kontrolnych. W okresie objętym kontrolą wsparciem asystenta rodziny objętych było 11 rodzin (narastająco - stan na dzień 31 grudnia 2023 r.). Natomiast na dzień przeprowadzania kontroli asystent rodziny współpracował z 10 rodzinami. Zespół kontrolny stwierdził, że ustawowy wymóg limitu 15 rodzin – został zachowany.

Akta kontroli: str.: 794 - 806

W kontrolowanym obszarze nie stwierdzono nieprawidłowości.

2.1 Tworzenie i rozwój systemu opieki nad dzieckiem, w tym placówek wsparcia dziennego oraz praca z rodziną przeżywającą trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej.

1.1 Placówki wsparcia dziennego³

Z analizy informacji zawartych w sprawozdaniach rzeczowo – finansowych za okres objęty kontrolą wynika, że na terenie Gminy Stare Kurowo - nie funkcjonowały placówki wsparcia dziennego. W toku kontroli Kierownik jednostki złożyła nw. dokumentację potwierdzającą prowadzone w okresie objętym kontrolą – działania na rzecz utworzenia placówki wsparcia dziennego na terenie Gminy Stare Kurowo.

Rada Gminy Stare Kurowo, Uchwałą Nr LXV.342.2024 z 20 marca 2024 r., przyjęła „Program Wspierania Rodziny w Gminie Stare Kurowo na lata 2024-2026”. Adresatami ww. programu są przede wszystkim rodziny przeżywające trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczych, zagrożone umieszczeniem dzieci w pieczy zastępczej oraz rodziny, których dzieci przebywają w pieczy zastępczej. Założony cel główny tego programu dotyczy wspierania ww. rodzin (współpraca z asystentem rodziny) oraz tworzenia

² art. 15 ust. 4 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej,

³ art. 18, art. 176 pkt. 3, art. 179 ustawy z dnia 9 czerwca 2011 r. o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej

warunków sprzyjających ich prawidłowemu funkcjonowaniu m.in.: wsparcie specjalistyczne, utworzenie placówki wsparcia dziennego na terenie Gminy Stare Kurowo. Ustalono, że Uchwała wraz załączonym do niej opracowanym ww. programem została podpisana (20.03.2024 r.) przez Przewodniczącego Rady Gminy P. Krzysztofa Sanockiego. Kierownik Ośrodka Pomocy Społecznej w Starym Kurowie podczas kontroli przedłożyła kontrolującemu pismo od Wójta Gminy Stare Kurowo (Znak: RI.7021.37.2024.ŁWęg z 15.12.2024 r.). Z treści ww. pisma wynika, że zostały podjęte działania w celu utworzenia placówki wsparcia dziennego na terenie Gminy Stare Kurowo. W ramach utworzonego partnerstwa „Północ Województwa Lubuskiego Zawsze Razem”, zaplanowano utworzenie placówki wsparcia dziennego na terenie Gminy w miejscowości Błotnica. Projekt zakłada kompleksowy remont gminnego budynku, pełniącego obecnie funkcję sali wiejskiej, przy wsparciu z Funduszy Europejskich dla Lubuskiego 2021 – 2027. W chwili obecnej trwają czynności weryfikujące złożony projekt przez Instytucję Zarządzającą Lubuskiego Urzędu Marszałkowskiego. Finansowanie zadania i jego realizacja będą możliwe już w 2025 r. z uwagi na fakt, że Gmina Stare Kurowo, posiada gotową dokumentację projektową na ww. działanie.

W toku czynności kontrolnych, Kierownik jednostki złożyła pisemne wyjaśnienia, w których poinformowała, że w związku z brakiem placówki wsparcia dziennego na terenie Gminy Stare Kurowo, jednostka podejmowała działania mające na celu zapewnienie wsparcia dla dzieci z rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej. Na terenie Gminy Stare Kurowo, dzieci z ww. rodzin miały możliwość korzystania z m.in.:

- świetlic przyszkolnych, gdzie miały zapewnioną opiekę pedagogiczną - pomoc nauczyciela w lekcjach, gry, zabawy, wyjścia integracyjne itp.,
- Gminnego Ośrodka Kultury – różnorodne zajęcia rozwijające zainteresowania dla dzieci i młodzieży w godzinach popołudniowych,
- Biblioteki Publicznej – kącik czytelniczy, konkursy recytatorskie, gry zabawy dla dzieci i młodzieży itp.).

Ośrodek Pomocy Społecznej w Starym Kurowie na terenie gminy, organizował różnego rodzaju pikniki w ramach projektu socjalnego skierowanego do rodzin z małoletnimi dziećmi, zagrożonych wykluczeniem społecznym z problemami opiekuńczo – wychowawczymi, dysfunkcjami i przemocą domową. Ponadto asystent rodziny z jednostki prowadzi na bieżąco działania, które sprzyjają aktywnemu spędzaniu czasu wolnego przez dzieci w rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny. W czasie dostosowanym do ww. rodzin, asystent rodziny prowadził z dziećmi zajęcia m.in.: karty pracy tematyczne, gry, zabawy, prace plastyczne, pomagał w odrabianiu lekcji, prezentował rodzicom formy spędzania czasu wolnego z dziećmi.

Podczas czynności kontrolnych dokonano analizy danych przekazywanych przez kontrolowaną jednostkę do tuł. Wydziału w sprawozdaniu pn.: "Informacja o rodzinach z bezradnością opiekuńczo – wychowawczą i poradnictwie koordynowanym przez asystentów rodziny w ramach ustawy „Za Życiem”. Ustalono, że na koniec II półrocza 2023 r., na terenie Gminy Stare Kurowo przebywało 11 rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi (w tym 44 dzieci), natomiast na koniec I półrocza 2024 r., wykazano 15 rodzin z problemami opiekuńczo – wychowawczymi (w tym 38 dzieci).

Powyższe dane, tj. liczba rodzin przeżywających trudności w wypełnianiu funkcji opiekuńczo – wychowawczej - przebywających na terenie Gminy Stare Kurowo (w okresie

objętym kontrolą), uzasadniają konieczność tworzenia placówek wsparcia dziennego na terenie Gminy Stare Kurowo.

Ponadto w toku kontroli kontrolujący dokonali analizy dokumentacji losowo wybranych 4 rodzin i dzieci przebywających w ww. rodzinach objętych wsparciem asystenta rodziny. Ustalono, że: **Wyłączenia dokonał zespół kontrolny na podstawie art. 5 ustawy z dnia 6 września 2001 r. o dostępie do informacji publicznej (Dz.U. z 2022 r., poz. 902).*

Reasumując, zespół kontrolny stwierdził, że w okresie objętym kontrolą jednostka nie prowadziła placówek wsparcia dziennego na terenie Gminy Stare Kurowo oraz nie zapewniała w nich miejsc dla dzieci.

Akta kontroli: 11 – 793, 826 - 875

W kontrolowanym obszarze stwierdzono istotne uchybienie, polegające na:

- 1. Braku realizacji zadania gminy w zakresie prowadzenia placówek wsparcia dziennego oraz zapewniania w nich miejsc dla dzieci zgodnie z art. 176 pkt 3 lit. c) ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.**

WNIOSKI:

Nie stwierdzono uchybień w zakresie:

1. Kwalifikacji i uczestnictwa asystenta rodziny w szkoleniach podnoszących kwalifikacje.
2. Obejmowania rodzin opieką asystenta rodziny.

Stwierdzono istotne uchybienia w zakresie:

- 1. Braku prowadzenia placówek wsparcia dziennego oraz zapewniania w nich miejsc dla dzieci zgodnie z art. 176 pkt 3 lit. c) ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.**

Za powstałe uchybienia odpowiedzialność ponosi Kierownik jednostki.

Przyczyną uchybień w realizacji zadań może być:

- brak środków finansowych;
- zaniechania przy realizacji zadania;
- brak organizacji gotowej podjąć się prowadzenia placówki wsparcia dziennego.

Skutkiem powyższych działań kontrolowanej jednostki mogą być:

- niezapewnienie rodzinom i dzieciom wsparcia adekwatnego do ich potrzeb,
- nierealizowanie wszystkich zadań gminy określonych w cyt. ustawie.

Zalecenia pokontrolne:

Mając na uwadze stwierdzone uchybienia, na podstawie art.197d cytowanej ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej oraz § 13.2 rozporządzenia w sprawie

przeprowadzania kontroli przez wojewodę oraz wzoru legitymacji uprawniającej do przeprowadzenia kontroli, **zalecam:**

- 1. Prowadzić placówki wsparcia dziennego oraz zapewniać w nich miejsca dla dzieci zgodnie z art. 176 pkt 3 lit. c) ustawy o wspieraniu rodziny i systemie pieczy zastępczej.**

Pouczenie

Zgodnie z art. 197d cytowanej ustawy, jednostka kontrolowana może w terminie 7 dni od dnia otrzymania zaleceń pokontrolnych zgłosić do nich zastrzeżenia.

Jednostka kontrolowana jest **zobowiązana w terminie 30 dni od otrzymania zaleceń pokontrolnych do poinformowania wojewody o realizacji zaleceń pokontrolnych.**

Wystąpienie pokontrolne sporządzono w 2 jednobrzmiących egzemplarzach, z których:

- egzemplarz nr 1 przekazano Kierownikowi jednostki kontrolowanej
- egzemplarz nr 2 wraz z aktami kontroli pozostawiono w aktach Wydziału Polityki Społecznej LUW w Gorzowie Wlkp.

Kontrolujący:

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Wydziale Polityki Społecznej

Magdalena Dziadas

INSPEKTOR WOJEWÓDZKI
w Wydziale Polityki Społecznej

Monika Mach

Z up. WOJEWODY LUBUSKIEGO
Grażyna Jelska
Dyrektor
Wydziału Polityki Społecznej